

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nerancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 39.

Luni, Marti, 18 Februarie (2 Martie).

1886.

BrașovŪ 17 Februarie 1886.

De când e lumea, exclusivismul a dat naștere celor mai triste apariții de netoleranță și de tractare despotică. Dovadă viuă pentru acesta este exclusivismul unguresc, care pe de ce merge produce rezultate mai pocite și mai extravagante.

În timpul dintâi, după ce au ajuns la cârmă Ungurii, ei se dau mai cu frumosul și mai cu blândețea pe lângă naționalitățile nemaghiare, le promiteau marea cu sarea și erau în toate privințele mai toleranți față cu ele, luându afară mișcarea anti-unionistă a Românilor ardeleni dela 1868, din cauza căreia au fost trasi în judecată o mulțime de conducători și fruntași ai noștri.

În proporțiunea aceea, în care a crescut puterea guvernului maghiar și în care exclusivismul maghiar s'a manifestat mai tare, s'a mărit și netoleranța celor dela putere în raportul lor cu naționalitățile. Tote au înaintat gradat, așa că putem cu deplină cunoștință afirma, că astăzi, după 19 ani de regim unguresc poporele nemaghiare întâmpină de 19 ori mai mare intoleranță din partea Maghiarilor ca la 1868.

Dér — ceea ce este și mai amenințător — astăzi nu se poate prevedea nicidecum până unde poate să meargă această creștere neconținută a intoleranței și a despotismului maghiar. Dacă am dispune de mai mult timp, am putea arăta cu precizie matematică creșterea rapidă a netoleranței maghiare. Ne vom încorda însă puțin memoria, ca să ilustrăm cel puțin un singur exemplu afirmarea noastră de mai sus.

Vom vorbi de însemnele naționale.

Când au venit la putere Ungurii, la 1866, au aflat pe Români în exercițiul unor drepturi politice naționale de sine stătătoare. Națiunea română era recunoscută prin articolul de lege transilvănean dela 26 Octomvre 1864, sancționat de Împăratul și marele principe Francisc Iosif și introdus în cartea de legi a marelui principat al Transilvaniei, ca a patra națiune politică egală îndreptățită între națiunile Transilvaniei. (Maghiari, Sași și Sécui). Români se foloseau prin urmare nu numai pe baza vechei tradiții, ci și pe baza dreptului de stat transilvan de însemnele lor naționale la ocazii festive. Memoratul articol de lege transilvan dispune chiar în § 6 ca în marca marelui principat al Transilvaniei să se introducă o emblemă proprie pentru națiunea română.

Maghiarii vrându nevrându trebuiau dér să tolereze la început însemnele noastre naționale, mai ales că ele erau mai mult sau mai puțin tolerate chiar sub absolutismul nemțesc; ei, cari făceau promisiunile cele mai seducătoare naționalităților, nu puteau să le bruscheze violându vechiul lor us și drept de a purta culorile lor naționale la ocazii festive. Curându după încoronarea din Pesta unde s'au cărat toate steagurile naționale ba încă și stégurile și emblemele principatelor învecinate dunărene, a urmat însă campania contra Transilvaniei, care s'a terminat cu răsturnarea constituției ei și cu fusionarea ei forțată cu Ungaria. De aici încolo se începe în gona specială în contra tricolorului nostru național, care reprezintă culorile vechi ale Transilvaniei. La alegeri, când se cerea să învingă câte un candidat al guvernului, călăreții mergeau cu tricolorul nostru național înainte și solgăbirii tote le aflau la loc; când însă Români se adunau pentru a săvârși vr'un act național atunci tricolorul român făcea să turbeze toți argații guvernului. Încă ne este în viuă memoria, cum la o ocaziune cu totul nevinovată

vice-comitele din județul Huniădorei a dat ordin să se ia jos în fața poporului adunat stégul nostru național de pe arcul de triumf, ce se înălțase în onorea episcopului dela LugoșŪ.

La 1874 s'a dat prima ordonanță în contra folosirii însemnelor naționale, aceste fiind numite „însemne străine.“ Vechiul us însă avea prea puternice rădăcini și ici și colo se tolera purtarea însemnelor naționale, decât alături cu ele se arbora și tricolorul unguresc. Dér intoleranța crescă mereu cu îngânfarea de putere a guvernului; ministrul de instrucțiune Trefort se simți forte ofensat la 1882, când îl primă într'o localitate ăre-care din Ardeal un banderiu de călăreți români cu stégul tricolor național și în anul trecut nu s'a tolerat în Orăștia tricolorul nostru lângă cel unguresc nici atunci, când înșiși Maghiarii din acel oraș au cerut acesta, ca să se dovedescă, că ei trăesc în pace cu Români.

La sfârșitul anului trecut ministrul de interne Tisza a aflat de lipsă a da o nouă ordonanță, prin care interdice cu totă rigorea întrebuințarea „însemnelor străine“, precum stéguri, embleme și altele, la orice ocaziune sub orice fel de pretext și concede numai folosirea stégului național unguresc și a pajurei unguresc, amenințându pe cei ce vor lucra în contra cu arest până la 15 zile și cu amendă până la 100 fl.

Vom reveni asupra acestei ordonanțe ministeriale, a d-lui Tisza. Deocamdată însă constatăm numai minunatul efect ce l'a avut ea asupra șovinistilor Unguri, încuragându-i precum se va vedea din articolul ce-l reproducem mai jos, de a începe acum o campanie și în contra portului nostru național român...

Cestiunea espulsării prinților franceși.

În camera francesă s'a prezentat un proiect pentru espulsarea principilor franceși din familiile care au domnit în Franca. Proiectul s'a respins, dér s'a imputernicit guvernul să decreteze el espulsarea prinților când va găsi că e cu cale a face acesta. Din acest incident prințul *Jerôme Napoleon*, unul din pretendenții la tronul frances, a adresat camerei următoarea scrisore, care a produs mare înverșunare între republicani:

Domnilor deputați! Vi se propune să alungați peste graniță pe membrii acelor familii, care au domnit odinioară în Franca. Legea esilului și a ostracismului, — lucrul e forte lămurit. Cel mai tare lovesce în cel mai slab, de care se teme. Voiți să faceți acesta? Nu, d-văstră nu veți voi să creați o lege pentru bănuși fără să aveți curagiul de a numi pe acești bănuși. Îi indicați într'o formă aproximativă, generală. E o primă categorie, pe care o dați pradă capriciilor ministerului.

Cel din urmă criminal are ăre-cări garanții, d-văstră le nimiciți și înlocuiți justiția cu poliția. Puteți ăre să puneți pe Napoleon pe aceeași treptă cu Bourbonii? Urmașii lui Filip Egalité, cari prin ironia sorței reprezintă dreptul monarhic, și pe mine, urmașul lui Napoleon I., care nu poate fi nimic fără suveranitatea națională? Eu cunosc esilul, m'am născut și am crescut într'nsul. Ai mei, cari au fost prescriși de alianța sfântă, au dus în străinătate o pasiune neînvingătoare pentru patrie. Care dintre noi n'a fost vedit o dată cel puțin în rindurile emigraților? Și d-văstră voiți să confundați în aceeași proscripțiune pe acești protivnici seculari: pe Bonaparte, apărătorii și soldații revoluției și pe Bourboni, a căror țintă e s'o combată sau s'o trădeze. Ce crimă am făcut? Ce lege am călcat? Sunt cetățean francez. Acest titlu nu poate să mi-l răpească nimeni. Chiar dv. pați recunoscute. Judecătorii dv. m'au examinat atitudinea, m'au răscolit hărțile. Ce au găsit în ele? Nimic. Cu 7.300.000 voturi națiunea m'a desemnat pe mine.

Am așteptat eu ăre amenințările d-văstre, ca să recunosc, că republica e consecința logică a votului uni-

versal? Guvernul d-văstre creat de o adunare monarhică nu e decât o oligarchie parlamentară, care trăesc din persecuții, aventuri și risipe și va sfârși cu izolarea națiunii și cu miseria publică, nu trebuie răsturnată ci reformată. Poporul trebuie să-și alegă șeful suprem. Democrația are lipsă tot atăt de mare de autoritate, ca și de libertate. Dacă e o crimă a spune acesta, pedepsiți-mă. Franca și istoria vă vor judeca. (Semnat:) Napoleon.

Cine e pricina trăgării păcii.

Corespondentul din Bucuresci al unei foi vieneze avem să mulțămim cunoșcerea „adeveratei“ cause, că s'a trăgănit atăt de mult conferința de pace. Acest corespondent scrie cu totă serioșitatea, și încă sub titlul „Mișcarea în Orient:“ că conferința nu s'a putut ține în 21 Februarie n., deorece, fiind Duminecă, sala ședinței nu se încălzi. Tot respectul de pietate și de stricta păzire a sfințeniei Duminecei din partea ușierului din Bucuresci, care era însărcinat să facă foc în sobă. Diplomația europeană însă ar trebui să clarifice într'un mod ăre-care acestor domni punctul ei de vedere, pte printr'o „demonstrațiune“ cu tuburi cu apă caldă, cum sunt în trenurile unguresc, și să-i facă a-și implini îndatoririle lor internaționale. Căci ce folosesc toate „bunele sfaturi“, avertismentele și amenințările, ce ajută bunăvoința și iubirea de pace a d-lor Mijatovic, Geșov și Madjid-pașa, decât cele mai frumoșe planuri și cele mai bune intenții se „zădărnesc“ prin aceea, că nu-i place ușierului salei conferinței, să facă foc în sobă? Cum-că cei trei apostoli ai păcii nu voesc să desbată într'o odaie nencălțită, nu le putem lua în nume de rău; căci ei știu forte bine, că dela récela ce s'ar ivi între ei, ar pute căpeta catară (guturai) totă Europa.

Ăta singurul corespondent, care a „pétruns“ secretul trăgării păcii!

SCRILE ȚILEI.

Ministeriul de interne a trimis tuturor pretorilor o circulațiune, ca să facă o colectă pentru nenorocii din SătmărŪ, cari au suferit pagube însemnate din cauza inundațiilor.

—x—

Un raportor al ăiarului „Kolozvári Közlöny“ și bate joc de balul român din Clușiu și ăice că „Români din provincia s'au săturat de agitațiunile inteligenței române din Clușiu, că nici la balul lor nu se prezintă“. — De ce umblați cu șolda „patrioților“? Credeți că puteți îmbeta lumea cu neadeveruri? Nu cumva ați vrea să faceți din balurile românesc „agitațiuni“? Fii câte odată și cu minte, „Kolozv. Közl.“, că fără minte ești destul!

—x—

Ni se scrie din *Roșia-montană* cu data 26 FaurŪ n. următoarele: „În Nr. 34 al „Gazetei“ am cetit între scirile țilei, că la balul arangiat de filiala dn aci a „Kulturregyletului“ au luat parte șapte Români rătăciți, cari în folosul întreprinderilor naționale nu participă cu nimic. D-l corespondent n'are dreptate, căci între cei șapte inși, d-nii AlmășianŪ, Al. Cióra, și Carol Henzel totdeauna au luat parte și la alte petreceri, ba la balul reuniunii femeilor din Abrud C. Henzel a dat 5 fl. Apoi venitul curat n'a fost de 200 fl., ci de 101 fl. Rătăciți sunt aceia, cari voesc a seduce pe alții despre buna înțelegere dela noi. Un alt RoșianŪ. — Crede d. „AltŪ RoșianŪ“ că i scusă ceva participarea la balul „Kulturregyletului“, când însuși Mocsary a condamnat tendința și scopul acestuia? Nimic nu i scusă. Cine strică buna înțelegere? Afirmăm, că cei cari se pupă în pot cu Kulturregyletiștii. Acesta spre știință.

—x—

„Egyetértés“ face apel la publicul maghiar, ca în tote părțile să serbeze ziua de 15 Martie și cu acea ocaziune să întreprindă femeile maghiare o colectă pentru „Kulturregylet“, în amintirea eroilor dela 1849. Puțin respect de eroi au „patrioții“, decât se folosesc amintirea lor pentru a aduna ban de maghiarisare!

Cursul la bursa de Viena
din 28 Februarie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Rentă de hârtie) and Price/Value.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Bonuri croato-slavone, Despăgubire p. dijma) and Price/Value.

Bursa de București.

Cota oficială dela 13 Februarie, st. v. 1886.

Table with 4 columns: Item description, Cump. (buy), and Vând. (sell) prices.

Cursul pieței Brașov

din 1 Martie st. n. 1886.

Table with 4 columns: Item description, Cump., Vând., and Price/Value.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se pot face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimite exact arătându-se și posta ultimă.

PREȚUL ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungaria: pe trei luni (3 fl.), șese luni (6 fl.), un an (12 fl.).

Pentru România și străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad: pe trei luni (10 franci), șese luni (20), un an (40).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Tarifa anunțurilor și inserțiilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table showing discounts for repeated ads: 3-4 or (10%), 5-8 (15%), 9-11 (20%), 12-15 (30%), 16-20 (40%), Dela 20 de repetiri în sus (50%).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facă în-voir și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Avis d-loru abonati!

De ore ce multe din adresele, ce domnii abonati le insemna pe cuponul mandatelor postale, seu ca nu sunt destule de exacte, seu ca nu se pot bine descifra, rugam pe acei D-ni prenumeranti, a caror adresa nu ar corespunde, ca se binevoiasca a ne face catu mai curand cunoscuta indreptarea dorita si a scrie adresa catu se poate mai lamuritu.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.”

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Arad-Teiuș. Each section contains train schedules with columns for train type, time, and price.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.

Tipografia ALEXI Brașov.